

Financieringsvoorwaarden ondersteuning Samenwerkingsafspraken energiebesparing bij bedrijven

Inleiding

In september 2013 is door een groot aantal partijen, waaronder de rijksoverheid, werkgevers- en werknemersorganisaties, natuur- en milieuorganisaties, financiële instellingen en de VNG, het energieakkoord voor duurzame groei (het SER energieakkoord) afgesloten. Doel van dit akkoord is om gezamenlijk te werken aan energiebesparing, het vergroten van het aandeel duurzame energie en een toename van de werkgelegenheid.

Een onderdeel van dit akkoord is de afspraak dat energiebesparing bij bedrijven een hogere prioriteit gaat krijgen. Reeds sinds lange tijd is er voor bedrijven een verplichting¹ om energiebesparende maatregelen te treffen met een terugverdientijd korter dan 5 jaar. Het toezicht op de bedrijven en instellingen die vallen onder de werking van artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit is een verantwoordelijkheid van gemeenten, provincies en hun uitvoeringsdiensten. In het akkoord wordt geconstateerd dat bedrijven deze verplichting onvoldoende naleven en dat ook het toezicht erop vaak beperkt is. De energiebesparingspotentie is echter groot; in het energieakkoord is 36 PJ toegerekend indien de wettelijke eis goed wordt nageleefd en de bedrijven daadwerkelijk energiebesparende maatregelen nemen. De VNG ondersteunt de gemeenten in hun bijdrage aan de doelstellingen uit het Energieakkoord. Het ministerie van I&M wil graag afspraken maken met gemeenten, provincies en hun uitvoeringsdiensten om energiebesparing bij bedrijven een hogere prioriteit te geven. In het energieakkoord is overeengekomen dat het van belang is dat toezicht en handhaving zoveel mogelijk wordt ingezet in combinatie met (branchegebonden) stimuleringstrajecten² voor energiebesparing (wortel en stok).

Vanuit het ministerie is er een budget beschikbaar om regio's te ondersteunen om de controle en stimulering op te starten dan wel te intensiveren. Het totale budget bedraagt €3 mln. Dit bedrag moet verdeeld worden over alle regio's die daarvoor acties willen opzetten. Om in aanmerking te komen voor ondersteuning moet een aanvraag worden ingediend. De aanvraag zal bestaan uit een projectplan wat is opgesteld volgens het meegestuurde format. In de projectplannen zetten gemeenten, provincies en hun RUD's uiteen hoe zij energiebesparing bij bedrijven structureel gaan stimuleren en controleren. Het bedrag dat vanuit I&M beschikbaar is, is bedoeld voor het opzetten en uitvoeren van de projectplannen.

In dit document zijn de financieringsvoorwaarden opgenomen op grond waarvan aanvragers in aanmerking kunnen komen voor ondersteuning.

Ontwikkelen van tools

Om het stimuleren en controleren van energiebesparing bij bedrijven te vereenvoudigen worden door het ministerie I&M verschillende tools ontwikkeld. Er wordt een cursusmodule ontwikkeld voor handhavers en experts, er worden handreikingen ontwikkeld en er wordt een app ontwikkeld. De tools worden kosteloos aangeboden aan omgevingsdiensten en gemeenten. De opleidingen voor handhavers (basiscursus) zullen in een ELO (elektronische leer omgeving) vorm zijn. Dit betekent dat de opleiding achter de computer op elke locatie kan worden gevolgd. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat de aanvragende partijen zelf tijd aan de toezichthouders beschikbaar stellen om deze cursus te volgen.

Doel en doelgroep

Doel van het programma is het ondersteunen van aanvragers (gemeenten en omgevingsdiensten) in het verhogen van de prioriteit van energiebesparing bij bedrijven en instellingen. Het budget

¹ Artikel 2.15 Activiteitenbesluit

² Zie bijlage voor praktijkvoorbeelden van stimuleringsprojecten op het gebied van energiebesparing.

voor ondersteuning dient te worden ingezet voor het opstellen en uitvoeren van een projectplan waarin is uitgewerkt welke acties gaan worden ingezet om energiebesparing bij bedrijven en instellingen een hogere prioriteit te geven, waarbij gebruik wordt gemaakt van de wortel en de stok. Concreet moeten deze acties ertoe bijdragen dat maatregelen die zichzelf in vijf jaar terugverdienen worden gerealiseerd bij bedrijven en instellingen.

Definities

Aanvrager: de gemeente, provincie of omgevingsdienst die namens de deelnemers van het projectplan de aanvraag voor ondersteuning indient. De aanvrager ontvangt en beheert het ondersteuningsbudget en is contactpersoon richting I&M/VNG.

Relevante bedrijven en instellingen: Relevante bedrijven zijn bedrijven die onder het activiteitenbesluit vallen en geen deel uitmaken van een meerjarenafspraak of vallen onder het Mee convenant³, of een ETS bedrijf⁴ zijn, of categorie C bedrijf⁵ uit het activiteitenbesluit.

Beoordelingscommissie: commissie belast met het beoordelen van de aanvragen en het uitvoeren van de hardheidsclausule. De commissie bestaat uit ambtenaren van VNG en van I&M.

Voorwaarden voor ondersteuning:

Het indienen van een aanvraag dient te gebeuren d.m.v. het bijgevoegde format voor het projectplan. In dit projectplan dienen de volgende zaken aan de orde te komen:

1. Een analyse over het energieverbruik van de bedrijven/sectoren in de regio. Hiermee wordt inzichtelijk hoeveel relevante bedrijven er in de regio zijn en waar het meeste energiebesparingpotentieel zit.
2. Een prioriteitstelling waarbij het voor de hand ligt dat de bedrijven of sectoren waar het meeste energie wordt verbruikt als eerst aan bod komen en de meeste aandacht krijgen.
3. Doelstelling(en) voor 2020, bijvoorbeeld een indicatief te bereiken bespaarde PJ's of gerealiseerde acties. Of gerealiseerde kwaliteitsverbeteringen.
4. Een integrale moderne energiebesparingsaanpak. Deze aanpak bestaat minimaal uit een omschrijving van de acties die zullen worden ondernomen om bedrijven tot energiebesparing te bewegen, waarbij ook invulling wordt gegeven aan de in het energieakkoord gemaakte afspraak om te investeren in verleiding en moderne vormen van handhaving. De aanpak is erop gericht dat maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder worden geïmplementeerd.
5. Een planning inzake de acties uit punt 3. Deze planning heeft minimaal betrekking op 2015 en 2016 en geeft een doorkijk voor de periode daarna t/m 2020.
6. Een beschrijving hoe structurele borging van stimulering, toezicht en handhaving van energiebesparing binnen de organisatie van de aanvrager wordt gerealiseerd.
7. Een inschatting van het benodigde budget en de voorziene financiering.

Daarnaast gelden de volgende voorwaarden:

- Het plan van aanpak dient bij voorkeur betrekking te hebben op het gebied van een provincie, maar minimaal op het gebied van een omgevingsdienst.

³ De Meerjarenafspraken Energie-efficiency zijn overeenkomsten tussen de overheid en bedrijven, instellingen en gemeenten over het effectiever en efficiënter inzetten van energie. Meer info: <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/meerjarenafspraken-energie-efficiency>

⁴ ETS-ondernemingen zijn ondernemingen waarvoor deelname aan het Europese systeem van handel in broeikasgasemissierechten (Emission Trading Scheme = ETS) verplicht is.

⁵ Een inrichting type C is een inrichting die niet volledig onder het Activiteitenbesluit valt en altijd een omgevingsvergunning milieu nodig heeft. In het Activiteitenbesluit staat welke onderdelen van toepassing zijn op inrichtingen type C. In bijlage I van het Besluit omgevingsrecht (Bor) staat of een inrichting een omgevingsvergunning milieu nodig heeft.

- Het plan van aanpak dient goedgekeurd te zijn door het dagelijks bestuur van de omgevingsdienst

Voor financiering komen in aanmerking de kosten voor het uitvoeren en ontwikkelen van het projectplan.

Verdeling van bedrag per regio:

Er is in totaal een bedrag van €3.000.000 beschikbaar. Dit is een eenmalig bedrag en moet verdeeld worden over geheel Nederland. Voor de verdeling is ervoor gekozen om eerst een provinciale verdeling te maken en deze verdeling verder uit te werken naar omgevingsdienstniveau. Hier is voor gekozen om samenwerking op provinciaal niveau te stimuleren en om te voorkomen dat relatief kleine omgevingsdiensten een onevenredig groot budget krijgen toegewezen.

Voor de verdeling van het budget wordt een vast en variabel deel per provincie bepaald. Onafhankelijk van de grootte van de aanvrager zullen bepaalde activiteiten sowieso moeten worden uitgevoerd. Om deze vaste kosten (deels) te dekken wordt een vast bedrag per provincie bepaald. Dit bedrag wordt op €100.000 per provincie⁶ gesteld. Daarbovenop wordt een variabel bedrag bepaald per provincie. Dit variabele bedrag wordt bepaald door het aantal inwoners van de provincie.

Er is een bedrag per provincie berekend, aangezien het de voorkeur heeft dat er per provincie een subsidieaanvraag met projectplan wordt ingediend. De verwachting is dat hiermee de vaste kosten lager zullen zijn. Het is echter niet ondenkbaar dat er vanuit een provincie meerdere subsidieaanvragen komen (zoals eerder aangegeven moet een subsidieaanvraag minimaal betrekking hebben op het gebied van een omgevingsdienst). Indien er vanuit een provincie meerdere subsidie aanvragen komen, dan zullen de middelen die voor een provincie beschikbaar is worden verdeeld over de omgevingsdiensten. Het vaste bedrag per provincie wordt verdeeld over het aantal omgevingsdiensten (elke omgevingsdienst krijgt eenzelfde deel van het vaste provinciebedrag). Het variabele deel van het provinciebedrag wordt verdeeld over de omgevingsdiensten van een provincie naar rato van het aantal inwoners in het gebied van een omgevingsdienst.

In de bijlage zijn de resultaten van de berekeningen opgenomen.

Indienen en toetsen aanvraag voor ondersteuning

1. Voor het indienen van een project plan wordt gebruik gemaakt van format project plan (zie bijlage)
2. Een aanvraag dient per email te worden ingediend via het volgende emailadres: XXX.XXX.XXX@XXXXX.XX.
3. Een aanvraag voor ondersteuning kan worden ingediend vanaf 1 december 2014 tot en met 31 maart 2015.
4. De beoordelingscommissie beoordeelt de aanvragen binnen twee weken na ontvangst of het voldoet aan de gestelde financieringsvoorwaarden. Wanneer dit niet het geval is neemt de beoordelingscommissie contact op met de aanvrager met als doel de aanvraag compleet te maken en/of met de aanvrager ervoor te zorgen dat de aanvraag voldoet aan de gestelde voorwaarden. Voor het aanpassen van de aanvraag geldt een termijn van twee weken.

Verlenen financiering

⁶ Voor Noord Holland en Flevoland wordt aangesloten bij de indeling van de omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreken.

Zodra de aanvraag compleet is en voldoet aan de gestelde financieringsvoorwaarden, ontvangt de aanvrager binnen 6 weken na ontvangst van de complete aanvraag een brief van XXX met daarin het bedrag zoals in de bijlage genoemd. Bij de toekenning zal aangegeven wanneer de subsidie zal worden overgemaakt. Het toe te kennen bedrag zoals genoemd in de bijlage wordt in een keer overgemaakt.

Hardheidsclausule

In het geval er gemotiveerde redenen zijn om af te wijken van de in dit document gestelde voorwaarden en termijnen, beslist de beoordelingscommissie.

Over besteding van middelen die niet worden aangevraagd, beslist de beoordelingscommissie.

Verantwoording

Halverwege 2016 wordt het Energieakkoord geëvalueerd. Als input daarvoor is inzicht in de voortgang van uitvoering van de plannen van aanpak nodig. Daarom zal eind 2015 door VNG en I&M een format beschikbaar gesteld worden waarmee de aanvragers uiterlijk 31 maart 2016 inzicht moeten geven in de tot dan geboekte voortgang (resultaten en uitgevoerde activiteiten van het projectplan). De administratieve lasten voor de aanvragers worden hierbij zo minimaal mogelijk gehouden.

In het eerste kwartaal van 2017 zal een dergelijke verantwoording worden gevraagd over het jaar 2016

BIJLAGE I : UITWERKING VERDEELSLEUTEL

Provincie/RUD	Inwonersaantal	Vast + variabel Bedrag per provincie	Vast + variabel Bedrag per RUD
Fryslân (FUMO)	646.317	€ 169.128	€ 169.128
Groningen	582.728	€ 162.326	€ 162.326
Drenthe	488.988	€ 152.300	€ 152.300
Overijssel	1.139.967	€ 221.898	
RUD Twente	626.339		€ 116.991
RUD IJsselland	513.358		€ 104.907
Gelderland	2.019.692	€ 316.019	
Rivierenland	237.076		€ 39.643
Regio Arnhem	415.371		€ 58.712
Regio Nijmegen	303.471		€ 46.744
De Vallei	252.373		€ 41.279
Achterhoek	378.530		€ 54.772
Veluwe IJssel	234.840		€ 39.403
Noord Veluwe	198.031		€ 35.466
Utrecht	1.253.672	€ 234.088	
Utrecht (ODRU)	510.656		€ 104.618
RUD Utrecht	743.016		€ 129.470
Flevoland + Gooi en Vechtstreek	645.002	€ 169.041	€ 169.041
Noord Holland - Gooi en Vechtstreek	2.496.260	€ 366.991	
IJmond	561.556		€ 93.395
Noord-Holland Noord	645.715		€ 102.397
Noordzeekanaalgebied	1.288.989		€ 171.199
Zuid Holland	3.577.032	€ 482.586	
Midden Holland	330.889		€ 55.391
West Holland	440.205		€ 67.083
DCMR	1.270.095		€ 155.845
Zuid Holland Zuid	483.863		€ 71.752
Haaglanden	1.051.980		€ 132.516
Brabant	2.479.274	€ 365.174	
Brabant Noord	600.477		€ 97.558
Midden West Brabant	1.130.471		€ 154.244
Zuidoost-Brabant	748.326		€ 113.372
Limburg	1.120.006	€ 219.792	
Limburg Noord	515.852		€ 105.174
Zuid Limburg	604.154		€ 114.618
Zeeland	380.621	€ 140.710	€ 140.710
		€ 3.000.000	€ 3.000.000

Bijlage II:

Praktijkvoorbeelden energiebesparing bij bedrijven (RWS-LKA, Annemie Loozen, 31 oktober 2014)

Zie bijgevoegd EXCEL bestand voor inspirerende voorbeelden van projecten op het gebied van energiebesparing. Dit is een lijst met praktijkvoorbeelden, aan te vullen met andere lokale successen (aanmelden bij annemie.loozen@rvo.nl). Een groslijst van voorbeelden is te zien op http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/lokaal_klimaatbeleid/duurzame-bedrijven/